

Jaarstukken 2022

20-10-2023

2.1.2 Jeugd

Ouder-Amstel wil dat jongeren zo voorspoedig mogelijk opgroeien en zo min mogelijk belemmeringen ervaren van sociaal, economische of psycho-sociale problemen. Daarom vinden we een sterk sociaal netwerk en zo snel mogelijk inzetten van passende hulp belangrijk. Dat doen we zoveel mogelijk samen met de opvoeders en kinderen. We kijken dan ook nadrukkelijk naar het kind in zijn of haar omgeving (gezin, school, vrije tijd).

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan?

In het bovenstaande thema hebben we het volgende speerpunt:

Speerpunt: Kwalitatief goede zorg

Doelstelling	Adequate en betaalbare jeugdhulp is beschikbaar voor jeugdigen die nodig hebben
Wat wilden we doen?	• We beginnen in 2022 met een nieuw jeugdhulpstelsel voor de hoogspecialistische jeugdhulp. Dit is zorg voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen met (meervoudige) complexe problematiek. We werken met een taakgerichte uitvoeringsvariant waarin we vooraf afspraken maken met de gecontracteerde zorgaanbieders (kernpartners) over bedragen en aantallen (lumpsum). Hiermee beogen we meer grip te hebben op de financiële ontwikkeling en passende zorg te bieden in samenwerking met de zorgaanbieders en andere betrokken partijen (zoals de huisartsen). • We starten een aanbesteding voor de enkelvoudige specialistische jeugdhulp in een nader te bepalen vorm die goed aansluit bij de werkwijze rondom de hoogspecialistische jeugdhulp. Eind 2022 verwachten we daar nieuwe overeenkomsten voor af te sluiten. • We continueren en ontwikkelen de samenwerking met de huisartsen en de praktijkondersteuner Geestelijke GezondheidsZorg voor jeugd (j-GGZ) met als doel om hulp tijdig en integraal in te zetten. • We bewaken de beschikbaarheid van jeugdhulp (voor de (meest) kwetsbaren) door periodieke monitoring, door continu overleg tussen uitvoering, verwijzers, beleid en zorgaanbieders. • Extra beleids- en uitvoeringscapaciteit die in 2021 beschikbaar gesteld is, blijft ook in 2022 nodig om de stelselwijziging hoogspecialistische jeugdhulp te realiseren en de inkoop voor de specialistische jeugdhulp uit te voeren. • We reorganiseren het contractmanagement zodat we efficiënt en in samenwerking met de overige DUO-gemeenten en Amsterdam (hoogspecialistische jeugdhulp) de zorgaanbieders monitoren en mee in gesprek blijven. • We ontwikkelen het integrale werken intern en extern. Onder andere door samen te werken met het medisch domein, onderwijs, kinderopvang en andere relevantie partners. Het gezin staat centraal. • Aansluitend bij landelijke en regionale ontwikkelingen werken we mee aan bijvoorbeeld aanstaande wetgeving met betrekking tot de beschikbaarheid van jeugdhulp en andere relevante thema's.

Doelstelling	Adequate en betaalbare jeugdhulp is beschikbaar voor jeugdigen die nodig hebben
Wat hebben we gedaan?	• Het jeugdhulpstelsel Amsterdam-DUO (voor de hoogspecialistische jeugdhulp) is per 01-01-2022 operationeel. De overgang is soepel verlopen en heeft geen noemenswaardige problemen gegeven voor de jeugdigen/gezinnen die volgens dit nieuwe stelsel geholpen zijn en de uitvoering. • Gedurende het jaar is via het project datagedreven werken de financiële uitnutting van de specialistische jeugdhulp gemonitord. Conform de afspraken in het jeugdhulpstelsel Amsterdam-DUO is ook periodiek met de kernpartners de ontwikkelingen en uitnutting gevolgd. Dit laatste is een moeizaam proces gebleken. Kernpartners zijn in beperkte mate in staat geweest de benodigde inzichten te geven. Het jaar is afgesloten met hernieuwde afspraken en werkprocessen om dit in 2023 beter te laten verlopen. (Zie ook onder 'Jeugdhulp blijft betaalbaar'). • In de eerste helft van 2022 zijn er leer-reflectiesessies met de huisartsen en medewerkers uit de toegang georganiseerd (Zorgadviespunt en sociaal team). Onder professionele begeleiding is er aan de hand van casuïstiek gekeken waar de samenwerking beter kan. Hier zijn (her-)nieuwe afspraken uit voortgekomen. • De extra beschikbare beleidscapaciteit is ingezet op de hiervoor genoemde leer-/reflectie sessies en andere onderdelen rondom de lokale jeugdhulp. Concrete resultaten zijn bijvoorbeeld hernieuwde samenwerkingsafspraken, helderheid over het gebruik van dyslexie, periodieke overleggen tussen beleid en uitvoering. De inzet is het laatste kwartaal afgebouwd. De werkzaamheden continueren in 2023 via de regulier beschikbare capaciteit op jeugdhulp. • Integraal werken is een rode draad die door alle werkzaamheden heen loopt. Ook in het stelsel Amsterdam-DUO is integraal werken een van de uitgangspunten in een ontwikkelagenda, de beleidsadviseur jeugd is betrokken bij overleggen van het samenwerkingsverband Onderwijs en de samenwerking met de huisartsen. • In 2022 is een aanvang gemaakt met de hervormingsagenda Jeugd. De hervormingsagenda moet bijdragen aan het beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp. Nadere uitwerking volgt in 2023. In dit kader en met het oog op lokale ontwikkelingen en ontwikkelingen in het stelsel Amsterdam-DUO is een aanvang gemaakt met een spoorboekje. In samenwerking met Diemen en Uithoorn stellen we een plan op waarmee we de toekomst van de jeugdhulp (zoals opgenomen in de hervormingsagenda) en de organisatie daarvan uitwerken. Denk aan de door het Rijk beoogde uitbreiding van de regionalisering en aanpassingen in de wijk (sociale) teams.
	• Er is een aanvang gemaakt met de herinrichting van het contractmanagement. Met een kwartiermaker is een richting ontwikkeld met een scherper onderscheid tussen contractbeheer en strategisch contractmanagement (s-CM). Het s-CM geeft invulling aan de behoefte om de strategische componenten in de gesprekken met aanbieders, het monitoren en onderhandelen met aanbieders invulling te geven. Het ontlast ook de inhoudelijke beleidsadviseurs. Door personele wijzigingen is de kwartiermaker in het laatste kwartaal van 2022 volledig ingezet als s-CM. De herinrichting ronden we in 2023 alsnog af.
	• In 2022 is besloten om niet deel te nemen aan een gezamenlijke (met Amsterdam) aanbesteding enkelvoudig specialistische jeugdhulp (ofwel; segment B). Amsterdam wil met de aanbesteding wijzigingen doorvoeren die voor Ouder-Amstel, en Diemen-Uithoorn, nog niet wenselijk of mogelijk zijn. In plaats hiervan beraadt Ouder-Amstel zich samen met Diemen en Uithoorn op een toekomstperspectief richting 2027 met inachtneming van onder andere de hervormingsagenda Jeugdhulp die in 2022 aangekondigd is. (zie ook het 'spoorboekje').

Doelstelling	De geboden jeugdhulp heeft het gevraagde resultaat
Wat wilden we doen?	• Om tot het gewenste resultaat te komen is en blijft overleg met het gezin/de jongere leidend bij het opstellen van zorgplannen. • De gemeente monitort de voortgang van de zorg door contact met de ouders/jeugdige en betrokken zorgaanbieders. • We bewaken het effect en kwaliteit van de jeugdhulp door gebruikers om hun oordeel te vragen met elektronisch continu onderzoek naar cliëntervaringen.
Wat hebben we gedaan?	• In alle aanvragen voor jeugdhulp volgt er contact met de jeugdige/ouders om de vraag en het gewenste resultaat te krijgen. Dit was en is de werkwijze die we hanteren. • Ook dit jaar heeft het continu onderzoek plaatsgevonden. Samengevat is de conclusie dat er een iets hogere score dan het voorgaande jaar is op de effecten van de hulp op onder andere zelfredzaamheid en het vertrouwen in de toekomst. Over het algemeen scoort de gemeente goed. • Qua respons is in 2022 geconstateerd dat die lager is dan gewenst. Het aantal gezinnen/jeugdigen dat hulp ontvangt is relatief laag en niet iedereen neemt deel. Dit in combinatie met de door de gemeenteraad gewenste bezuinigingen hebben ertoe geleid dat we het continu onderzoek vervangen door kwalitatief onderzoek. Met deze werkwijze bereiken we minder jeugdigen/gezinnen waar tegenover staat dat er meer kwalitatieve informatie beschikbaar komt. Deze informatie gebruiken we om beleid of werkprocessen bij te stellen.

Doelstelling	Jeugdhulp blijft betaalbaar
Wat wilden we doen?	• In het nieuwe jeugdhulpstelsel wat betreft de hoogspecialistische jeugdzorg, financieren we met een vooraf vastgestelde lumpsum. Hiermee is vooraf helder wat de kosten zijn voor de afgesproken aantallen en dat draagt bij aan de grip op (kosten-)ontwikkelingen. • Op basis van het sterk toenemen van de Jeugdhulp kosten in voorgaande jaren stellen we periodiek overzichten op waarin we trends, afname/toename en de ontwikkeling in de kosten jeugdhulp duiden en waar mogelijk (bij-) sturen. We informeren de gemeenteraad elk kwartaal over de ontwikkelingen via de nieuwsbrief en buraps. • Met de nieuwe inkoop van de hoogspecialistische jeugdhulp verlagen we de administratieve lastendruk voor zorgaanbieders en gemeenten. De inkoop van de specialistische jeugdhulp moet daar op aansluiten. • We ontwikkelen het jeugdhulpstelsel Amsterdam-DUO verder, nog steeds met als doel het bieden van effectieve zorg in een financieel houdbaar stelsel.

Doelstelling	Jeugdhulp blijft betaalbaar
Wat hebben we gedaan?	- Gedurende het jaar is gebleken dat het niet makkelijk is om een actueel beeld te houden van de uitnutting van de lumpsum. Dit was aanleiding om de afspraken aan te scherpen en werkprocessen aan te passen in het stelsel. Op basis van de beschikbare informatie is er het beeld dat we uitkomen met de beschikbare middelen die via de lumpsum aan kernpartners toegekend zijn. De werkelijke realisatie is pas bekend bij de jaarafrekening. - Via het project datagedreven werken is een nieuwe werkwijze ontwikkeld om prognoses te maken van de uitnutting jeugdhulp. We hebben het dan over alle onderdelen van de jeugdhulp behalve de hoogspecialistische jeugdhulp (zie eerste bolletje). De ontwikkelde techniek en daaruitvoortkomende prognose is heel werkbaar en realistisch gebleken. De werkwijze is in 2022 grotendeels geïmplementeerd en blijven we in 2023 gebruiken. - De betaalbaarheid van de jeugdzorg staat zwaar onder druk. Factoren waar we als gemeente geen/beperkt invloed op hebben liggen hieraan ten grondslag. Denk aan een gebrek aan personeel en een nog steeds toenemende zorgvraag. Extra middelen bieden geen oplossing om bijvoorbeeld wachtlijsten bij de jeugdhulpaanbieders te voorkomen. - De administratieve lastenverlichting is door de start van het nieuwe stelsel voor de kp's lager. - De basis van het jeugdhulpstelsel Amsterdam-DUO staat. Mede met het oog op de toekomst (hervormingsagenda) en verbeteringen is er continu aandacht voor verbeteringen in het stelsel.

Doelstelling	Belangen van Ouder-Amstel bewaakt in het regionale samenwerkingsverband
Wat wilden we doen?	- Ouder-Amstel participeert met de overige DUO-gemeenten en Duo+ in het jeugdhulpstelsel Amsterdam-DUO. Met behulp van een ontwikkelagenda, ontwikkelen we in 2022 het stelsel met als speerpunten financiële houdbaarheid, gebiedsgericht- en integraal werken. - Ouder-Amstel praat en beslist mee in de (boven-) regionale samenwerkingsstructuur met Zaanstreek-Waterland, Amsterdam, de Amstellandgemeenten en de DUO-gemeenten.
Wat hebben we gedaan?	- Ouder-Amstel heeft op alle niveaus, ambtelijk en bestuurlijk, deelgenomen aan overleggen en bijeenkomsten met als doel het jeugdhulpstelsel Amsterdam-DUO te laten functioneren en ontwikkelen. - De bovenregionale samenwerkingsstructuur is grotendeels afgebouwd omdat de gemeenten uit deze regio's in zeer beperkte mate nog gezamenlijk inkopen. - Ouder-Amstel praat en beslist mee in de regionale samenwerkingsstructuur (regio Amsterdam-Amstelland) en binnen de structuur die in het jeugdhulpstelsel ingericht is.

Doelstelling	Jongerenwerk: Stimuleren en faciliteren dat jongeren elkaar ontmoeten, vergroten van maatschappelijke betrokkenheid van jongeren en versterken van verbindingen tussen netwerkpartners
Wat wilden we doen?	• Verder uitbouwen van de doorgaande lijn tussen jeugd- en jongerenwerk, zodat jongeren beter in beeld zijn als zij naar het voortgezet onderwijs gaan. • Young Leadersproject (talentontwikkeling) door jongerenwerkers laten uitvoeren. • Wekelijkse inloop in het Dorpshuis Duivendrecht continueren voor jongeren 13+ en voor groep 8 in het kader van de doorgaande lijn. • Trefpunt in Ouderkerk aan de Amstel onderzoeken waar ambulant jongerenwerk en de jongeren elkaar kunnen vinden. • Jongeren betrekken bij de gemeente en de beleidsontwikkeling.
Wat hebben we gedaan?	• In beide kernen is elke woensdag een Club 8 inloop waar jongeren uit groep 8 naar toe kunnen. De jongerenwerkers gaan jaarlijks bij de nieuwe groepen 8 langs om zich voor te stellen en om kinderen uit te nodigen. • In beide kernen zijn er inloopavonden voor jongeren tussen de 12 en de 18 jaar. Hier wordt goed gebruik van gemaakt. • In Ouderkerk is Level Up gestart (Jongerenontmoetingslocatie) waar jongeren steeds meer gebruik van maken. • De contacten met het netwerk zijn versterkt waardoor jongeren worden doorverwezen naar het jongerenwerk. Het jongerenwerk heeft het afgelopen jaar 3 jongeren bij hun Haltstraf begeleid.
	• Het Young Leaders project is tijdens de Covid periode gestopt door gebrek aan belangstelling. • Het is lastig om jongeren bij de gemeente en beleidsontwikkeling te betrekken. Het jongerenwerk heeft jongeren, die zij kennen, gevraagd wat zij graag in de speelplaats in Benning zouden willen hebben.

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht Jeugd

Jeugd	R2021	B2022 primitief	B2022 na wijziging	R2022	Saldo
Lasten	3.642	4.104	3.694	4.363	-669
Baten	29	-	-	39	39
Saldo baten en lasten	-3.612	-4.104	-3.694	-4.323	-629
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserves	-	-	-	-	-
Saldo	-3.612	-4.104	-3.694	-4.323	-629

Toelichting Financieel overzicht

Lasten

De per saldo € 669.000 hogere lasten worden veroorzaakt door diverse overschrijdingen.

Hogere lasten als gevolg van een toename in het aantal cliënten (47) in 2022 ten opzichte van eind 2021 met een effect van circa € 365.000. Bij de tweede bestuursrapportage is er een voordeel gemeld van € 500.000 op basis van de prognose op de jeugdzorguitgaven. In het vierde kwartaal hebben zorgaanbieders meldingen in het berichtenverkeer ingelopen, waardoor de werkelijke betalingen hoger zijn uitgevallen ten opzichte van de prognose. Verder is sprake van een negatief effect op de begroting van € 79.000 als gevolg van het woonplaatsbeginsel dat sinds 1 januari 2022 van kracht is. Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. In het afgelopen jaar zijn er meer kinderen ingestroomd dan dat er zijn uitgestroomd. Daarnaast is er sprake van circa € 140.000 hogere lasten door contracten met aanbieders die niet in de regio gecontracteerd zijn. Het is zeer complex om deze lasten vooraf in te schatten. Deze afspraken worden veelal voor een korte periode aangegaan als maatwerk wanneer er geen andere oplossing mogelijk is. Deze uitgaven hebben betrekking op verblijf in de jeugdzorg welke hoog specialistisch van aard zijn.

Verder zijn er hogere lasten als gevolg van declaraties uit oudere jaren met een effect van € 43.000. Bij het opnemen van verplichtingen wordt hier reeds rekening mee gehouden, doordat zorgaanbieders tot vijf jaar terug geleverde zorg kunnen declareren. Desondanks is achteraf gebleken dat er meer zorg gedeclareerd is dan vooraf is verwacht. Er is ook sprake van een eenmalige financieel effect als gevolg van de invoering van lumpsum voor hoog specialistische jeugdhulp. Voorheen werden de werkelijke betalingen met 30% gecorrigeerd met de aanname dat een deel van de geleverde zorg een jaar doorloopt. Met het invoeren van de lumpsum is dat niet meer aan de orde voor hoog specialistische jeugdhulp. Het effect hiervan is circa € 42.000.

Baten

De hogere baten bestaan uit diverse overige kleine verschillen en worden derhalve niet toegelicht.

Beleidskaders

Hieronder staan de kaderstellende documenten, de wetten en de verordeningen.

Kaderstellende documenten

- Gezondheidsnota Ouder-Amstel 2018-2022
- Nota Lokaal gezondheidsbeleid 2018-2022

- Regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, op weg naar duurzame veiligheid 2015-2020
- Uitvoeringsplan Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland
- Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland
- Nota Integraal alcoholbeleid Ouder-Amstel 2014-2017
- Beleidsplan Preventief jeugdbeleid en jeugdhulp 2015-2020
- Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning Ouder-Amstel 2020-2025

Wetten

- Wet op de Jeugdzorg
- Wet Maatschappelijke ondersteuning 2015
- Wet Publieke gezondheid
- Wet Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen

Verordeningen

- Verordening Kwaliteitsregels peuterspeelzalen Ouder-Amstel
- Verordening Jeugdhulp Ouder-Amstel 2022
- Verordening Maatschappelijke ondersteuning gemeente Ouder-Amstel 2020

Portefeuillehouder

Wethouder D. de Jager	Portefeuille
3e locoburgemeester	• Jeugdzorg • Jongerenwerk • Jeugdbeleid/Jeugdwet

Indicatoren Jeugd

In onderstaande gegevens vergelijken we het gebruik van onderdelen van de jeugdhulp ten opzichte van de landelijke cijfers. In het algemeen geldt dat op alle onderdelen er in Ouder-Amstel minder gebruik gemaakt wordt van jeugdhulp dan het landelijk gemiddelde. In vergelijking met voorgaande jaren is het percentage gebruik van jeugdhulp in Ouder-Amstel wel wat gestegen. *cijfers gebaseerd op 2020 tenzij anders vermeld. Bron: waarstaatjegemeente.nl

Jeugdbescherming

Ten opzichte van het landelijk gemiddelde is binnen onze gemeente sprake van bijna de helft minder jongeren die een jeugdbeschermingsmaatregel hebben. Landelijk gaat het om 7,4% van de jongeren. Het percentage voor Ouder-Amstel wordt niet weergegeven in de statistieken van waarstaatjegemeente.nl. Dat betekent dat het percentage lager is dan 0,3% en het omwille van het risico op herkenbaarheid niet weergegeven is. In beide gevallen, landelijk en lokaal, is er sprake van een daling. (Cijfers gebaseerd op het eerste half jaar van 2022).

Jongeren met jeugdreclassering

In de tabel is geen waarde opgenomen voor Ouder-Amstel. Dat betekent dat de waarde zo laag is dat deze niet weergegeven wordt. Er zijn dus minder dan 0,3% jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel in Ouder-Amstel. Dit is gelijk aan voorgaande jaren. Landelijk is het percentage 1,2%. (Cijfers gebaseerd op het eerste half jaar van 2022.)

Jongeren met jeugdhulp

In Ouder-Amstel maakt 7,6% van de jongeren tot 18 jaar gebruik van jeugdhulp ten opzichte van 10,7% landelijk. (Cijfers gebaseerd op gegevens eerste half jaar 2021.)

Jongeren in Ouder-Amstel maken minder gebruik van jeugdhulp dan het landelijk gemiddelde. Zowel landelijk als lokaal zien we een daling van het percentage ten opzichte van voorgaande jaar (respectievelijk 13,2% om 10,9%). (Cijfers gebaseerd op het eerste half jaar van 2022.)

Kinderen in een uitkeringsgezin

Het aantal kinderen dat uit een gezin komt dat van een uitkering moet leven is in vergelijking met het Nederlands gemiddelde lager, 4% ten opzichte van 6% landelijk. Dit heeft onder meer te maken met de sociaaleconomische samenstelling van onze bevolking. Het percentage Ouder-Amstel is met 1% gestegen terwijl het landelijke percentage gelijk gebleven is. (Cijfers gebaseerd op 2021.)

Aantal HALT verwijzingen

In Ouder-Amstel is er sprake van vijf verwijzingen in 2021 ten opzichte van acht landelijk. In Ouder-Amstel en landelijk is sprake van een daling ten opzichte van 2020. (Cijfers gebaseerd op 2021.)

Jeugdhulp

Doel	Indicator	Bron	Periode	Ouder-Amstel	Referentie gemeenten
De geboden jeugdhulp heeft het gevraagde resultaat	Percentage jeugdigen/ouders van jeugdigen dat aangeeft dat ik/mijn kind zich beter voelt).	CEO Jeugd	2021	92%	83%
	Percentage jeugdigen/ouder van jeugdigen dat aangeeft dat het beter gaat met het gedrag van mij/mijn kind.	CEO Jeugd	2021	91%	78%
	Percentage jeugdigen/ouder van jeugdigen dat aangeeft dat ik vaker zeg wat ik nodig heb/zegt mijn kind vaker wat hij/zij nodig heeft.	CEO Jeugd	2021	90%	73%
	Percentage jeugdigen/ouder van jeugdigen dat aangeeft dat ik door de hulp beter mijn problemen kan oplossen.	CEO Jeugd	2021	88%	74%
	Percentage jeugdigen/ouder van jeugdigen dat aangeeft dat het beter (met mijn kind) op school, werk of dagbesteding gaat door de hulp.	CEO Jeugd	2021	83%	76%
	In 2020 willen wij een lokaal cliëntervaringsonderzoek uitvoeren om zicht te hebben op de kwaliteit van de geboden hulp.	Lokaal cliëntervaringsonderzoek Jeugdhulp	2020	100%	
Jeugdhulp blijft betaalbaar	Net als in voorgaande jaren zien we ook in 2021 de uitgaven stijgen. Het is niet gelukt om de uitgaven in 2021 binnen begroting te houden. De betaalbaarheid van de jeugdhulp blijft onder druk staan.	Financiële administratie	2021	> 100%	
Belangen van Ouder-Amstel bewaakt in het regionale samenwerkingsverband	Onze gemeente is op alle niveaus (ambtelijk, directie en bestuurlijk) sterk vertegenwoordigd in het regionaal samenwerkingsverband Jeugdzorg.	Begroting (inzet in fte)	2021	100%	
	Kan door deze inzet maximaal invloed uitoefenen op de besluiten die door samenwerkende gemeenten gezamenlijk genomen moeten worden.				
	DUO-gemeenten voeren zelf contractbeheer uit om beter te kunnen sturen op resultaten.				

Doel	Indicator	Bron	Periode	Ouder-Amstel	Referentie gemeenten
	Samen met de gemeente Amsterdam, Diemen en Uithoorn ontwikkelt Ouder-Amstel een gewijzigd stelsel met als doel effectieve hoogspecialistische jeugdhulp in een betaalbaar stelsel.	Extra capaciteit ten behoeve van ontwikkeling en implementatie gewijzigd jeugdhulpstelsel			